

Bilgisayar Kullanıcılarının Korsan/Kaçak Yazılım Kullanımı Hakkındaki Görüşleri

The Views of Computer Users About Pirated Software

Erkan Yaman*, Yavuz Erdoğan**, Halil Ekşi***

Özet: Bu araştırmanın amacı, Türkiye'deki bilgisayar kullanıcılarının korsan yazılım kullanımı hakkındaki görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırmanın verileri çeşitli web siteleri üzerinde oluşturulan bir formla ve bire bir görüşmelerle toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen korsan/kaçak yazılım hakkındaki görüşlerini belirleme anketi kullanılmıştır. 794 bilgisayar kullanıcısından elde edilen verilerin çözümlenmesi amacıyla Kay-Kare Testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; kaçak/korsan yazılımlar konusunda farkındalık yaratmaya ve toplumu bilinçlendirmeye yönelik eğitsel anlamda yayımlar ve programların özellikle gençlere sunulması, bununla ilgili özelde lise müfredatına etik ve ahlaki sorunlar, güncel etik problemlerle/meselelerle ilgili "genel etik" dersinin konulması; bunun yanında yazılım üreticilerinin -özellikle eğitim amaçlı kullanılacak olan yazılımlarda- lisanslara ekonomik kolaylıklar sağlaması gibi birtakım öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar, bilgisayar kullanıcısı, korsan/kaçak yazılım, ahlak, etik.

Abstract: This study investigated the views of computer users about pirated software in Turkey. Face to face interviews were conducted and a web site was designed to collect the data through a form. Data were collected by using the Pirated Software Behavior Questionnaire which was developed by the researchers. 794 computer users completed the questionnaire and chi-square test was used to specify the dependency between independent variables and views of users about pirated software. At the end of the study, suggestions were given. It is hoped that such studies help the society become conscious about pirated software. Some of the suggestions are preparing educational broadcasts for young people; integrating ethics across the entire college curriculum, and teaching ethical and moral issues in higher schools.

Keywords: Computer, computer user, pirated software, morals, ethic.

---

* Dr., Eğitim yönetimi, denetimi, planlaması ve ekonomisi alanlarında yardımcı doçenttir. Araştırma ilgi alanları; yüksek öğretim kurumlarında kalite, eğitimde etik, öğretmen eğitimi, eğitim yönetimi, eğitimde teftiş, kariyer geliştirme, örgütsel davranış ve psikolojik şiddettir.

İletişim: Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Hendek / Sakarya. Ş eyaman@sakarya.edu.tr Ş (+90 264) 614 1033.

** Dr., Bilgisayar ve öğretim teknolojileri bölümünde öğretim görevlisidir. Araştırma ilgi alanları; bilgisayar destekli öğretim, web tabanlı eğitim, uzaktan eğitim, öğretim teknolojileri, öğretim yöntem ve teknikleri, istatistik, araştırma teknikleri, ölçme ve değerlendirme.

İletişim: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Bölümü, Ziverbey / İstanbul. Ş yavuzerdogan@gmail.com Ş (+90 216) 6345 9090.

*** Dr., Eğitim psikoloji alanında doçenttir. Özel çalışma alanı; psikolojik perspektiften ahlak/moral gelişimi ve eğitimidir. Bu çerçevede EDAM (www.edam.com.tr/perese.htm) Eğitim Danışmanlığı Merkezi ile birlikte karakter eğitimi ile ilgili uygulamaya dönük projeler yapmakta, kitaplar ve makaleler yayımlamaktadır. Diğer ilgi alanları arasında ise başa çıkma ve alternatif terapi yaklaşımları yer almaktadır.

İletişim: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı, 34722, Kadıköy / İstanbul Ş halileksi@marmara.edu.tr Ş (+90 216) 6345 9090/172

Giriş

İçinde bulunduğumuz bilgi çağının en önemli teknolojilerinden biri bilgisayar ve bilgisayar ağlarının birleşmesiyle oluşan internettir (Yaman, Horzum ve Yaman, 2004a). Çağımızda bilim ve teknolojideki hızlı gelişmeler, ekonomik sistemi olduğu kadar eğitimsel ve sosyal sistemleri de etkilemektedir. Günümüzde bilgi, gelişmiş toplumlarda ekonomik gelişmelerin anahtarı hâline gelmiştir. Teknoloji ise eğitim sürecinin geliştirilmesinde önemli rol oynamaktadır. Bilgi teknolojisinin hızla gelişmesi, bilgi toplumlarının ortaya çıkmasına neden olmuş, toplumların yeni teknolojik gelişmeleri izlemeleri ve kendilerine uyarlamaları zorunlu hâle gelmiştir (Keser, 1998: 43).

Gelişen teknoloji ile bilgisayarlar artık günümüzde neredeyse her eve girmiş durumdadır. Bilgisayarı olmayan veya bilgisayar almak isteyen kullanıcılara baktığımızda ya bilgisayar parçalarını kendileri almakta ve montajını yapmakta ya da donanımlarının montajı yapılmış hazır bilgisayarları almaktadırlar. Her iki biçimde de en temel gereksinimi yazılımlar oluşturmaktadır. Zira bilgisayarların etkin olarak kullanılabilmesi için farklı yazılımlara ihtiyaç vardır. Bu açıdan baktığımız zaman ülkemizdeki bilgisayar kullanıcılarının çoğunun orijinal yazılımlara para vererek almak yerine *korsan* ya da *kaçak* olarak adlandırılan yazılımları kullandıkları gözlenmektedir.

Korsan kavramına literatür açısından bakılacak olursa kitap, kaset, CD gibi fikir ve sanat eserlerinin izinsiz kopyalarının çıkarılarak piyasaya sürülmesi korsan veya kaçak olarak ifade edilmektedir. Ülkemizde korsan ürünlerin orijinal ürünlere oranının % 50'yi aşmış olduğu tahmin ediliyor. Tüketicinin kullanmış olduğu CD'lerin, kasetlerin veya kitapların yarısının korsan olduğu; ayrıca korsan yazılımın bilgisayar programlarındaki oranının % 58'lere (Yıldırım ve Ansal, 2006: 36) kadar çıktığı düşünülürse durumun ne kadar ciddi düzeyde olduğu anlaşılacaktır.

Türk Dil Kurumu sözlüğünde (TDK, 2008) kaçak yazılım ya da korsan yazılım tanımına ulaşamamış fakat belirtilen sözlükte *kaçak* ve *korsan* tanımı şöyle yapılmıştır: “*korsan*: İzinsiz olarak çoğaltılan (kitap, kaset vb.)”; *kaçak* ise “yasaca yapılması yasak olan veya yapılması için gerekli izin alınmayan; yasaca belirtilmiş gerekli gümrük ve vergileri ödenmeden bir yere sokulan veya bir yerden çıkarılan” olarak tanımlanmaktadır. *Korsan yazılım*, kişisel ya da ticari amaçla ve yasa dışı yollardan kopyalanmış yazılımlardır (Sankur, 2007).

Barkay (2008)'a göre, bugün Türkiye'de korsan yazılım kullanım oranı % 64, Avrupa'da ise % 34 civarındadır. Barkay, Türkiye'de korsan yazılım kullanım oranınının 10 puan aşağıya çekilebilmesi hâlinde ekonomiye

650.000.000 dolarlık katkı sağlanacağını ileri sürmektedir. Ayrıca Türkiye’de 2007 yılında 1 puanlık gerileme oranının olduğuna da dikkat çekmektedir. BSA (2008a)’ya göre, mevcut korsan yazılım kullanım oranını % 10 azaltmak Türkiye’de 36.000 yeni yüksek maaşlı istihdam yaratabilir, vergi gelirlerine yıllık ek 600.000.000 dolar katkı sağlayabilir ve bilişim teknolojileri sektörünü % 120 büyütürken Türkiye’yi sektörde *bölge lideri* konumuna getirebilir. Ekonominin dört yıllık bir süreçte 1.000.000.000 dolar büyümesine ve yıllık 600.000.000 dolar ek vergi kazancının elde edilmesine katkıda bulunabilir.

IDC (International Data Corporation) araştırması korsan yazılımın, aynı zamanda endüstriye negatif etkilerinin çok fazla olduğuna dikkat çekerek, teknoloji şirketlerinin yeni işler ve yeni ürünler geliştirmelerine gölge düşürdüğünü ve hizmet sektörüne de zarar verdiğini vurgulamaktadır. Devletin vergi gelirlerinin de azalmasına sebep olan korsan yazılımın, sanal suç ve güvenlik problemlerinin de artmasına neden olduğuna işaret etmektedir (BSA, 2008b).

IDC’nin bulgularına göre 2.400.000.000 dolar değerindeki Türkiye’deki bilişim teknolojileri sektörü, şu anda 6.600 kuruluşu içermekte, 50.000 kadar insana iş imkânı sağlamakta ve vergi gelirlerine yıllık 650.000.000 dolar katkıda bulunmaktadır (BSA, 2008a).

Korsan yazılım kullanımının üreticiyi mağdur duruma düşürdüğü bir gerçektir. Ancak şu da unutulmamalıdır ki her ülkenin sosyoekonomik durumu aynı değildir. Gelişmiş ülkelerde korsan yazılım kullanımının az seviyede olmasının en önemli sebebi sosyoekonomik durumlarının yüksek olmasıdır. İstatistiklere göre dünya ortalaması % 35 olan korsan yazılım kullanım oranı Türkiye’de % 64-66 olarak hesaplanmaktadır. Bu oran ABD’de % 22, Britanya’da % 27, Almanya’da % 29, İsrail’de % 33, Güney Afrika’da % 37, Tayvan’da % 43, Fransa’da % 45, Suudi Arabistan’da % 52, Katar’da % 62, Umman’da % 64’tür (Uzunoğulları, 2002). Diğer taraftan korsan yazılım oranının en düşük seyrettiği ülkeler % 20 ile ABD, % 21 ile Lüksemburg ve % 22 ile Yeni Zelanda olurken, korsan yazılım oranının en yüksek seyrettiği iki ülke % 92 ile Bangladeş ve Azerbaycan olarak belirlendi (“Korsan yazılım dünyada”, 2008). Yazılım sektörünü baltalayan korsan yazılım kullanımı dünyanın hemen her yerinde sorun teşkil etmektedir. Aynı şekilde ülkemize baktığımızda son yıllarda korsan yazılım ile mücadele çalışmaları yapılmaktadır. Bu bağlamda Başbakanlık kamu kurumlarında ve kuruluşlarında kullanılan yazılımların lisanslı olma zorunluluğu ile ilgili bir genelge yayımlamıştır (T.C. Başbakanlık, 2008). Genelgeye göre kamu kurumlarının ve kuruluşlarının, lisans hakları kamu kurumuna ve kuruluşuna ait olmayan tüm

programlarını, bilgisayarlardan ve medyalardan silmeleri ve lisanslı olanları temin etmeleri istenmiştir. Bu durum korsan yazılımı önleme adına, devletin önemli bir önlemi olarak da düşünülebilir.

Korsan/kaçak yazılım kullanmanın ülke adına ne derece olumsuz etkiler yaptığı ise şu şekilde özetlenebilir (e-Akademi, 2008):

- Bilişim alanında beyin göçünün hızlanması,
- Yazılım üretiminde büyük sermaye kullanımının gerekliliğine süreci zorlaması,
- Devletin vergi kayıplarının oluşması,
- İşlemlerinde yasal süreçlerin dışına çıkmayan üreticilerin rekabet güçlerinin zayıflaması,
- Nitelikli eğitim almış insan gücünün kullanım maliyetlerinin düşmesi,
- Yazılım eğitimi veren kurumların gelişimlerinin engellenmesi,
- Bilginin değersizleşip ucuzlaması ve önemsizleşmesi kültürünün ortaya çıkması,
- Yazılım danışmanlık kültürünün gelişmemesidir.

Diğer taraftan korsan yazılımdan faydalanan kullanıcılar, yaptıkları işin doğru olmadığını bilmelerine rağmen sosyoekonomik imkânsızlıklar gibi bahaneler üreterek ya da ileri sürerek vicdanlarını rahatlatmaya çalışmaktadırlar. Ayrıca toplumun ucuz hizmet alması gerektiğini ve dış güçlerin -Batılı ülkelerin- astronomik paralar kazanmalarını istemediklerini belirterek yararlı bir iş yaptıklarını vurgulamaktadırlar. Bu bakımdan korsan yazılım üretenler, satanlar ve de kullananlar açısından ahlak/etik boyutunun irdelenmesi önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu durumla ilgili bir örnek verilecek olursa tüm dünya korsan yazılımla savaşırken ve yasal yaptırımlar giderek daha da sertleşirken, Georgia eyaletinin Litonya şehrinde oturan bir kişi, ABD ilan portalı Craigslist.org'da Windows XP ve Office 2007 kopyalarını toplamda elli dolara satışı çıkartmıştı ve eyje.com'a göre korsan kopya satıcısı yaptığı işi şu sözlerle savunmaktadır ("Korsan yazılım", 2008): "*Bunu, bu yazılımı satın alacak durumda olmayan veya satın almak istemeyenler için yapıyorum.*" Bu gibi haberler günlük yaşamımızda hemen her gün yerini almaktadır.

Buna bağlı olarak araştırmada vurgulanan diğer bir kavram *ahlak ve/veya etik*dir. Ahlak (aktöre-morality); huy, mizaç, yaratılış anlamına gelen *hulk* sözcüğünün çoğulu olup insanlar arası ilişkilerde uyulması gereken manevi

ilke ve kuralları içerir. Ahlakın etkisi, yaptırımı, zorlayıcı gücü; *insanın vicdanıdır*. İnsan duygusunu, düşüncesini, davranışını, tutumunu, eylemini *vicdanının sesine* kulak vererek doğru-yanlış, güzel-çirkin, iyi-kötü, olumlu-olumsuz olarak değerlendirir. Böylece birey, kendisiyle başkaları arasındaki ilişkilerde denge, düzen, denetim ve uyum sağlar (Köknel, 1996: 81). Zaman, topluma ve kültüre göre değişiklik gösteren davranış yöntemlerine karşılık ahlak, zorunlu ve değişmeyen davranış kurallarına işaret etmektedir (Kılıç, 1992). Bilime dayalı ahlakın görevi ise ahlaklı davranışın genel ilkelere arayıp bulmaktır. Aynı zamanda ahlakın görevi, insanların neyi yapması gerektiğini bulup ortaya çıkarmaktır (Aleck, 1991: 250-251). Toplumumuzda ahlak ve etik kavramları genel olarak iç içe geçmiş, hatta birbirleri yerine ortak anlamda kullanılan kavramlardır.

Etik sözcüğü, Yunanca *karakter* ve *alışkanlık* anlamına gelen *ethos* sözcüğünden türetilmiştir (Poyraz, 1996). Etik, ideal ve soyut olana işaret ederek ahlak kurallarının ve değerlerin incelenmesi sonucu ortaya çıkmaktadır (Fromm, 1995). Yukarıda bahsi geçen konular bağlamında korsan ya da kaçak yazılımların etik boyutunun incelenmesinin önemi yadsınamaz düzeydedir.

Türkiye’de kısa zamanda korsan yazılım kullanım oranı gözle görülebilir bir hızla artmıştır. Bununla beraber sorunun temelinde korsan yazılım kullanımına neden olan unsurlar yer almaktadır. Bu araştırmada söz konusu unsurlar üzerinde durularak, korsan yazılımın altında yatan nedenler ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın problem cümlesi “Türkiye”deki bilgisayar kullanıcılarının korsan yazılım kullanımını hakkındaki görüşlerinin değerlendirilmesi” olarak ifade edilmiştir.

Konuyla ilgili olarak Bilgisayar Etik Enstitüsü tarafından oluşturulan Bilgisayar Etiğinin On Emri’nden ikisi korsan yazılıma şu şekilde atıf yapılmaktadır (Computer Ethics Institute, 1992): *Bedeli ödenmemiş lisanslı yazılımları internette indirmeyiniz ve interneti insan hakları doğrultusunda sorumluluk sahibi olarak kullanınız.* Etik anlayışa sahip bireyleri yetiştirmeye ve çağdaş dünyada kendine uygun bir yer edinmeye çalışan Türkiye’nin evrensel etik ilkelere uyum sürecinden birini ifade eden lisanslı yazılım kullanma durumu, etik iklimin oluşumunda bir ölçüt olarak düşünülebilir. Bu bağlamda araştırmanın amacı, Türkiye’deki bilgisayar kullanıcılarının korsan yazılım kullanımını hakkındaki görüşlerinin belirlenmesidir.

Bu amaca ulaşmak üzere Türkiye’deki bilgisayar kullanıcılarının korsan yazılım kullanımını hakkındaki görüşlerinin kullanıcıların cinsiyetlerine, yaşlarına, eğitim düzeylerine, mesleklerine, gelir seviyelerine ve bilgisayar kullanım tecrübelerine bağlı olup olmadığı sorgulanmıştır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Betimsel nitelikte olan bu araştırmada Türkiye'deki bilgisayar kullanıcılarının korsan yazılım kullanımı hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla tarama modeli kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışmada veriler, 2006-2007 yılının Nisan-Mayıs ayları içinde tesadüfi örnekleme biçimi ile Türkiye'nin rastgele internet sitelerine (www.pclabs.gen.tr, www.kayseriliforumu.com/forum, www.ultrao-yun.net) bağlanan kişilerden elde edilmiştir. Web üzerinden ulaşılan katılımcıların yanı sıra bire bir görüşmeler ile ankete katılan bilgisayar kullanıcıları da mevcuttur.

Verileri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Katılımcıların kişisel bilgilerini tespit etmek amacıyla "Kişisel Bilgi Formu" oluşturulmuştur. Bu formda kullanıcıların cinsiyetlerini, yaşlarını, eğitim düzeylerini, mesleklerini, gelir seviyelerini ve bilgisayar kullanım tecrübelerini tespit etmek amacıyla altı adet soru bulunmaktadır. *Kişisel bilgi formundan* elde edilen veriler, kullanıcıların korsan yazılım hakkındaki görüşlerini karşılaştırmada bağımsız değişkenler olarak kullanılmıştır.

Korsan Yazılım Kullanım Anketi

Türkiye'deki bilgisayar kullanıcılarının korsan yazılım kullanımı hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla geliştirilen ankette yedi adet soru yer almaktadır. Bu ankette bilgisayar kullanıcılarının korsan yazılım kullanıp kullanmadıkları, korsan yazılımlar hakkında bilgi sahibi olup olmadıkları gibi sorular aracılığı ile kullanıcıların korsan yazılım hakkındaki görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Verilerin Çözülmesi

Araştırmada kullanılan *Kişisel Bilgi Formu*'ndan ve *Korsan Yazılım Kullanım Anketi*'nden elde edilen veriler, frekans ve yüzdelik tablolar hâlinde düzenlenerek yorumlanmıştır. Korsan Yazılım Kullanım Anketi'nde yer alan her bir madde, bağımsız değişkenlere göre kay-Kare bağıllık analizine tabi tutul

muştur. Araştırma kapsamında kullanılan tüm istatistiksel işlemlerde anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiş ve elde edilen tüm sonuçlar çift yönlü olarak sınanmıştır. Araştırmanın istatistiksel işlemleri SPSS 13,0 paket programıyla gerçekleştirilmiştir.

Tablo 1.

Katılımcıların Kişisel Özelliklerine Göre Dağılımı

Değişkenler	Gruplar	Frekans	Yüzde (%)
Yaş Tablo 1.	20 yaş ve altı	170	21,4
	21-25 yaş arası	408	51,4
	26 yaş ve üzeri	216	27,2
Cinsiyet	Erkek	698	87,9
	Kadın	96	12,1
Eğitim Durumu	İlk ve orta öğretim	106	13,4
	Ön lisans	135	17,0
	Lisans	490	61,7
	Lisansüstü	63	7,9
Meslek	Öğrenci	413	52,0
	Eğitim-bilişim	200	25,2
	Diğer	181	22,8
Gelir Seviyesi	500 YTL ve altı	330	41,6
	501-1000 YTL arası	298	37,5
	1001-1500 YTL arası	166	20,9
Bilgisayar Tecrübesi	3 yıl ve daha az	106	13,4
	4-6 yıl arası	204	25,7
	7-9 yıl arası	250	31,5
	10 yıl ve üzeri	234	29,5
Toplam		794	100

Bulgular

Katılımcıların % 51 (408 kişi)'i 21-25 yaş aralığındadır. Cinsiyet açısından % 88 gibi çok büyük bir çoğunluğu (698 kişi) erkeklerden oluşmaktadır. Katılımcıların % 61 (490 kişi)'i lisans mezunudur ve % 52 (413 kişi)'si öğrencidir. Gelir seviyelerine bakıldığında % 42 (330 kişi)'si 500 YTL ve daha altında bir gelire sahiptir. Bilgisayar tecrübesine bakıldığında ise % 61 (484 kişi)'i 7 yıl ve üzerinde bilgisayar kullanım tecrübesine sahiptir.

Tablo 2.*Katılımcıların Korsan Yazılım Kullanma Hakkında Görüşlerine Göre Dağılımı*

Maddeler		Frekans	Yüzde (%)
Korsan yazılım kullanırım.	Evet	648	81,6
	Hayır	146	18,4
Daha önce korsan yazılım satın aldım.	Evet	670	84,4
	Hayır	124	15,6
Yazılım pahalı olduğu için korsan yazılım kullanıyorum.	Katılmıyorum	82	10,3
	Kararsızım	49	6,2
	Katılıyorum	663	83,5
Korsan yazılımın önüne geçilemediğinden kullanıyorum.	Katılmıyorum	178	21,4
	Kararsızım	167	21,0
	Katılıyorum	449	56,5
Korsan yazılımlar konusunda bilgi sahibi değilim.	Katılmıyorum	482	60,8
	Kararsızım	105	13,2
	Katılıyorum	207	26,0
Lisanssız yazılımdan para kazanmayı düşünmem.	Katılmıyorum	183	23,1
	Kararsızım	96	12,1
	Katılıyorum	515	64,8
Korsan yazılım kanunu gereklidir.	Katılmıyorum	233	29,4
	Kararsızım	197	24,8
	Katılıyorum	364	45,8
Toplam		794	100

Katılımcıların % 82 gibi çok büyük bir çoğunluğu (648 kişi) korsan yazılım kullandıklarını ifade ederken, % 84 (670 kişi)'ü daha önce korsan yazılım satın almışlardır. Katılımcıların % 84 (663 kişi)'ü yazılımlar pahalı olduğu için korsan yazılım kullandıklarını ifade ederken % 57 (449 kişi)'si korsan yazılımın önüne geçilemediğinden dolayı korsan yazılım kullandıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların % 61 (482 kişi)'i korsan yazılım konusunda bilgi sahibi olduklarını, % 65 (515 kişi)'i lisanssız yazılımdan para kazanmayı düşünmediklerini, % 46 (364 kişi)'si ise korsan yazılım kanununun gerekli olduğunu ifade etmişlerdir. Bu verilerin tümü dikkat çeken bulgular olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 3. Katılımcıların Korsan Yazılım Kullanma Hakkındaki Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesi

Maddeler		Erkek	Kadın	X ²	p																																																																		
Şu anda lisanssız yazılım kullanıyor musunuz?	Evet	577	71	4.263	0.039																																																																		
	Hayır	121	25			Daha önce hiç lisanssız yazılım kullandınız mı?	Evet	591	79	0.362	0.547	Hayır	107	17	Öğrenmek isteğim yazılımlar çok pahalı, o yüzden lisanssız yazılım kullanmak zorunda kalıyorum.	Katılmıyorum	67	15	3.728	0.155	Kararsızım	42	7	Katılıyorum	589	74	Eğer korsan yazılım kullanımının önüne geçilseydi, alışkanlıklarımı bırakıp başka alternatif yazılımlar denerdim.	Katılmıyorum	158	20	2.408	0.300	Kararsızım	141	26	Katılıyorum	399	50	Lisanssız yazılım kullanımı ve karşılaşıcağım sorunlar konusunda çok fazla bilgiye sahip değilim.	Katılmıyorum	441	41	15.678	0.000	Kararsızım	89	16	Katılıyorum	168	39	Lisanssız yazılım kullanarak para kazanmayı düşünmem.	Katılmıyorum	161	22	0.309	0.857	Kararsızım	86	10	Katılıyorum	451	64	Korsan yayını engelleyici kanunun gerekli olduğunu düşünüyorum.	Katılmıyorum	218	15	9.929	0.007	Kararsızım	169	28
Daha önce hiç lisanssız yazılım kullandınız mı?	Evet	591	79	0.362	0.547																																																																		
	Hayır	107	17			Öğrenmek isteğim yazılımlar çok pahalı, o yüzden lisanssız yazılım kullanmak zorunda kalıyorum.	Katılmıyorum	67	15	3.728	0.155	Kararsızım	42	7		Katılıyorum	589	74			Eğer korsan yazılım kullanımının önüne geçilseydi, alışkanlıklarımı bırakıp başka alternatif yazılımlar denerdim.	Katılmıyorum	158	20	2.408	0.300		Kararsızım	141	26			Katılıyorum	399	50	Lisanssız yazılım kullanımı ve karşılaşıcağım sorunlar konusunda çok fazla bilgiye sahip değilim.	Katılmıyorum	441		41	15.678	0.000			Kararsızım	89	16	Katılıyorum	168	39		Lisanssız yazılım kullanarak para kazanmayı düşünmem.	Katılmıyorum	161			22	0.309	0.857	Kararsızım	86	10		Katılıyorum	451	64			Korsan yayını engelleyici kanunun gerekli olduğunu düşünüyorum.	Katılmıyorum	218
Öğrenmek isteğim yazılımlar çok pahalı, o yüzden lisanssız yazılım kullanmak zorunda kalıyorum.	Katılmıyorum	67	15	3.728	0.155																																																																		
	Kararsızım	42	7																																																																				
	Katılıyorum	589	74			Eğer korsan yazılım kullanımının önüne geçilseydi, alışkanlıklarımı bırakıp başka alternatif yazılımlar denerdim.	Katılmıyorum	158	20	2.408	0.300	Kararsızım	141	26	Katılıyorum	399	50	Lisanssız yazılım kullanımı ve karşılaşıcağım sorunlar konusunda çok fazla bilgiye sahip değilim.	Katılmıyorum	441	41	15.678	0.000	Kararsızım	89	16	Katılıyorum	168	39	Lisanssız yazılım kullanarak para kazanmayı düşünmem.	Katılmıyorum	161	22	0.309	0.857	Kararsızım	86	10	Katılıyorum	451	64	Korsan yayını engelleyici kanunun gerekli olduğunu düşünüyorum.	Katılmıyorum	218	15	9.929	0.007	Kararsızım	169	28	Katılıyorum	311	53																		
Eğer korsan yazılım kullanımının önüne geçilseydi, alışkanlıklarımı bırakıp başka alternatif yazılımlar denerdim.	Katılmıyorum	158	20	2.408	0.300																																																																		
	Kararsızım	141	26																																																																				
	Katılıyorum	399	50			Lisanssız yazılım kullanımı ve karşılaşıcağım sorunlar konusunda çok fazla bilgiye sahip değilim.	Katılmıyorum	441	41	15.678	0.000	Kararsızım	89	16	Katılıyorum	168	39	Lisanssız yazılım kullanarak para kazanmayı düşünmem.	Katılmıyorum	161	22	0.309	0.857	Kararsızım	86	10	Katılıyorum	451	64	Korsan yayını engelleyici kanunun gerekli olduğunu düşünüyorum.	Katılmıyorum	218	15	9.929	0.007	Kararsızım	169	28	Katılıyorum	311	53																														
Lisanssız yazılım kullanımı ve karşılaşıcağım sorunlar konusunda çok fazla bilgiye sahip değilim.	Katılmıyorum	441	41	15.678	0.000																																																																		
	Kararsızım	89	16																																																																				
	Katılıyorum	168	39			Lisanssız yazılım kullanarak para kazanmayı düşünmem.	Katılmıyorum	161	22	0.309	0.857	Kararsızım	86	10	Katılıyorum	451	64	Korsan yayını engelleyici kanunun gerekli olduğunu düşünüyorum.	Katılmıyorum	218	15	9.929	0.007	Kararsızım	169	28	Katılıyorum	311	53																																										
Lisanssız yazılım kullanarak para kazanmayı düşünmem.	Katılmıyorum	161	22	0.309	0.857																																																																		
	Kararsızım	86	10																																																																				
	Katılıyorum	451	64			Korsan yayını engelleyici kanunun gerekli olduğunu düşünüyorum.	Katılmıyorum	218	15	9.929	0.007	Kararsızım	169	28	Katılıyorum	311	53																																																						
Korsan yayını engelleyici kanunun gerekli olduğunu düşünüyorum.	Katılmıyorum	218	15	9.929	0.007																																																																		
	Kararsızım	169	28																																																																				
	Katılıyorum	311	53																																																																				

Tablo 3'te görüldüğü gibi katılımcıların korsan yazılım kullanma hakkındaki görüşleri cinsiyet değişkenine göre Kay-Kare Testi ile karşılaştırılmış ve bazı anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Bu bulgulara göre, katılımcıların lisanssız yazılım kullanma oranları cinsiyetlerine bağlıdır ($\bar{\chi}^2=4.263$, $p<.05$). Erkek öğrencilerin lisanssız yazılım kullanma oranı % 82,7 iken, kadınlarda bu oran % 74,0 olarak tespit edilmiştir. Aynı şekilde, "Lisanssız yazılım kullanımı ve karşılaşıcağım sorunlar konusunda çok fazla bilgiye sahip değilim." maddesi ile "Korsan yayını engelleyici kanunun gerekli olduğunu düşünüyorum." maddesine verilen cevapların katılımcıların cinsiyetlerine bağlı olarak değiştiği gözlenmiştir ($\bar{\chi}^2=15.678$, $p<.05$; $\bar{\chi}^2=9.929$, $p<.05$). Erkek katılımcıların % 24,1'i, kadın katılımcıların ise % 40,6'sı lisanssız yazılım kullanımı konusunda bilgi sahibi olmadığını belirtmiştir. Öte yandan erkek

katılımcıların % 44,6'sı korsan yayın engelleyici kanunun gerekli olduğunu düşünürken, bu oran kadın katılımcılarda % 55,2 olarak tespit edilmiştir. Bu bulgular, erkek katılımcıların korsan yazılım kullanma eğilimlerinin kadınlara göre daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 4.

Katılımcıların Korsan Yazılım Kullanma Hakkındaki Görüşlerinin Yaş Değişkenine Göre İncelenmesi

Maddeler		Yaş < 21	21-25 yaş	Yaş > 25	X ²	p
Şu anda lisanssız yazılım kullanıyor musunuz?	Evet	135	335	178	0.706	0.702
	Hayır	35	73	38		
Daha önce hiç lisanssız yazılım kullandınız mı?	Evet	130	356	184	10.735	0.005
	Hayır	40	52	32		
Öğrenmek isteğim yazılımlar çok pahalı, o yüzden lisanssız yazılım kullanmak zorunda kalıyorum.	Katılmıyorum	19	41	22	7.729	0.102
	Kararsızım	14	16	19		
	Katılıyorum	137	351	175		
Eğer korsan yazılım kullanımının önüne geçilseydi, alışkanlıklarımı bırakıp başka alternatif yazılımlar denerdim.	Katılmıyorum	38	86	54	8.234	0.076
	Kararsızım	52	86	29		
	Katılıyorum	80	236	133		
Lisanssız yazılım kullanımını ve karşılaşacağım sorunlar konusunda çok fazla bilgiye sahip değilim.	Katılmıyorum	95	240	147	9.762	0.045
	Kararsızım	27	50	28		
	Katılıyorum	48	118	41		
Lisanssız yazılım kullanarak para kazanmayı düşünmem.	Katılmıyorum	45	97	41	15.181	0.004
	Kararsızım	21	61	14		
	Katılıyorum	104	250	161		
Korsan yayını engelleyici kanunun gerekli olduğunu düşünüyorum.	Katılmıyorum	48	119	66	0.293	0.990
	Kararsızım	42	102	53		
	Katılıyorum	80	187	97		

Katılımcıların korsan yazılım kullanma hakkındaki görüşleri yaş değişkenine göre incelenmiş ve bazı anlamlı ilişkiler saptanmıştır. “Daha önce hiç korsan yazılım kullandınız mı?” sorusuna verilen cevaplar yaş değişkenine göre Kay-Kare Testi ile karşılaştırıldığında .05 düzeyinde anlamlı bağlılık tespit edilmiştir ($\bar{x}^2=10.735, p<.05$). Çapraz tablolar incelendiğinde, 21 yaşından küçük olan kullanıcıların korsan yazılım kullanım oranının % 76,5 olduğu; 21-25 yaşları arasındaki katılımcıların % 85,2; 25 yaşından büyük kullanıcıların ise % 87,3 olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgulara göre, kullanıcıların yaşları arttıkça korsan yazılım kullanma oranları da artmaktadır. Bununla birlikte, “Lisanssız yazılım kullanımı ve karşılaşacağı sorunlar konusunda çok fazla bilgiye sahip değilim.” ile “Lisanssız yazılım kullanarak para kazanmayı düşünmem.” maddelerine verilen cevapların katılımcıların yaşlarına bağlı olarak değiştii gözlenmiştir ($\bar{x}^2=9.762, p<.05$; $\bar{x}^2=15.181, p<.05$). Çapraz tablolar incelendiğinde her iki madde için de 25 yaşından büyük olan kullanıcıların farkın kaynağı olduğu görülmektedir. Bu bulgulara göre 25 yaşından büyük olan kullanıcılar korsan yazılımlar hakkında daha fazla bilgi sahibidirler (% 68,1). 21 yaşından küçük olan kullanıcıların bilgi sahibi olma oranı % 55,9; 21-25 yaş aralığındaki kullanıcıların bilgi sahibi olma oranı % 58,8 olarak tespit edilmiştir. Aynı şekilde 25 yaşından büyük olan katılımcıların büyük çoğunluğu (% 75) korsan yazılımdan para kazanmayı düşünmezken, diğer katılımcıların yaklaşık % 40’ı korsan yazılımdan para kazanabileceklerini söylemişlerdir. Tablo 4’te sunulan bulgular detaylıca incelendiğinde katılımcıların korsan yazılım kullanma hakkındaki düşüncelerinin yaşlarına bağlı olarak değiştii, yaşı büyük olanların korsan yazılım hakkında daha fazla bilgi sahibi oldukları, fakat korsan yazılım kullanmaya karşı oldukları gözlenmiştir. Bu durum, yaşı büyük olan bilgisayar kullanıcılarının meslek sahibi olmalarından ve buna bağlı olarak sorumluluk bilincinin daha fazla gelişmiş olmasından kaynaklanabilir. 21 yaşından küçük olan kullanıcılar daha çok lise ve üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır. Bu kişilerin gerek etik gerekse sorumluluk bilinçleri henüz yerleşmediğinden, korsan yazılım kullanım konusunda daha rahat davranmakta oldukları söylenebilir.

Tablo 5.

Katılımcıların Korsan Yazılım Kullanma Hakkındaki Görüşlerinin Eğitim Düzeylerine Göre İncelenmesi

Maddeler		İlk ve orta öğretim	Ön lisans	Lisans	Lisansüstü	X²	p
Şu anda lisanssız yazılım kullanıyor musunuz?	Evet	75	99	420	54	20.693	0.000
	Hayır	31	36	70	9		
Daha önce hiç lisanssız yazılım kullandınız mı?	Evet	76	107	433	54	21.620	0.000
	Hayır	30	28	57	9		
Öğrenmek isteğim yazılımlar çok pahalı, o yüzden lisanssız yazılım kullanmak zorunda kalıyorum.	Katılmıyorum	12	16	47	7	8.586	0.198
	Kararsızım	11	12	22	4		
	Katılıyorum	83	107	421	52		
Eğer korsan yazılım kullanımının önüne geçilseydi, alışkanlıklarımı bırakıp başka alternatif yazılımlar denerdim.	Katılmıyorum	30	33	98	17	7.289	,0295
	Kararsızım	25	27	106	9		
	Katılıyorum	51	75	286	37		
Lisanssız yazılım kullanımını ve karşılaştığım sorunlar konusunda çok fazla bilgiye sahip değilim.	Katılmıyorum	55	87	297	43	7.789	0.254
	Kararsızım	14	16	66	9		
	Katılıyorum	37	32	127	11		
Lisanssız yazılım kullanarak para kazanmayı düşünmem.	Katılmıyorum	27	33	110	13	3.579	0.733
	Kararsızım	15	13	63	5		
	Katılıyorum	64	89	317	45		
Korsan yayını engelleyici kanunun gerekli olduğunu düşünüyorum.	Katılmıyorum	24	42	140	27	13.417	0.037
	Kararsızım	31	23	130	13		
	Katılıyorum	51	70	220	23		

Tablo 5'te görüldüğü üzere katılımcıların korsan yazılım kullanma hakkındaki görüşleri eğitim düzeyi değişkenine göre incelenmiş ve bazı anlamlı ilişkiler saptanmıştır. “Şu anda lisanssız yazılım kullanıyor musunuz?” ve “Daha önce hiç korsan yazılım kullandınız mı?” sorularına verilen cevaplar eğitim düzeyi değişkenine göre Kay-Kare Testi ile karşılaştırıldığında .05 düzeyinde anlamlı bağıllık tespit edilmiştir ($\chi^2=20.693, p<.05; \bar{x}^2=20.693, p<.05$). Bununla birlikte “Eğer korsan yazılım kullanımının önüne geçilseydi, alışkanlıklarımı bırakıp başka alternatif yazılımlar denerdim.” ve “Korsan yayını engelleyici kanunun gerekli olduğunu düşünüyorum.” maddelerine verilen cevaplar eğitim düzeyi değişkenine göre Kay-Kare Testi ile karşılaştırıldığında .05 düzeyinde anlamlı bağıllık tespit edilmiştir ($\chi^2=7.289, p<.05; \bar{x}^2=13.417, p<.05$).

Tablo 6.

Katılımcıların Korsan Yazılım Kullanma Hakkındaki Görüşlerinin Gelir Seviyesi Değişkenine Göre İncelenmesi

		Gelir < 500 YTL	501-1000 YTL	Gelir > 1000 YTL	χ^2	<i>p</i>
Şu anda lisanssız yazılım kullanıyor musunuz?	Evett	270	242	136	0.053	0.974
	Hayır	60	56	30		
Daha önce hiç lisanssız yazılım kullandınız mı?	Evett	265	252	153	11.811	0.003
	Hayır	65	46	13		
Öğrenmek isteğim yazılımlar çok pahalı, o yüzden lisanssız yazılım kullanmak zorunda kalıyorum.	Katılmıyorum	37	24	21	7.593	0.108
	Kararsızım	21	12	15		
	Katılıyorum	272	261	130		
Eğer korsan yazılım kullanımının önüne geçilseydi, alışkanlıklarımı bırakıp başka alternatif yazılımlar denerdim.	Katılmıyorum	77	63	38	8.748	0.068
	Kararsızım	83	59	25		
	Katılıyorum	170	176	103		
Lisanssız yazılım kullanımını ve karşılaşıcağım sorunlar konusunda çok fazla bilgiye sahip değilim.	Katılmıyorum	166	201	115	31.097	0.000
	Kararsızım	51	29	25		
	Katılıyorum	113	68	26		
Lisanssız yazılım kullanarak para kazanmayı düşünmem.	Katılmıyorum	83	69	31	10.312	0.035
	Kararsızım	50	25	21		
	Katılıyorum	197	204	114		
Korsan yayını engelleyici kanunun gerekli olduğunu düşünüyorum.	Katılmıyorum	102	80	51	4.186	0.381
	Kararsızım	86	78	33		
	Katılıyorum	142	140	82		

Tablo 6’da görüldüğü gibi katılımcıların korsan yazılım kullanma hakkındaki görüşleri gelir seviyesi değişkenine göre incelenmiş ve bazı anlamlı ilişkiler saptanmıştır. “Daha önce hiç korsan yazılım kullandınız mı?” sorusuna verilen cevaplar gelir düzeyi değişkenine göre Kay-Kare Testi ile karşılaştırıldığında .05 düzeyinde anlamlı bağıllık tespit edilmiştir ($\bar{x}^2=11.811$, $p<.05$). Bununla birlikte “Lisanssız yazılım kullanımı ve karşılaşacağım sorunlar konusunda çok fazla bilgiye sahip değilim.” ve “Lisanssız yazılım kullanılarak para kazanmayı düşünmem.” maddelerine verilen cevaplar gelir seviyesi değişkenine göre Kay-Kare Testi ile karşılaştırıldığında .05 düzeyinde anlamlı bağıllık tespit edilmiştir ($\bar{x}^2=31.097$, $p<.05$; $\bar{x}^2=10.312$, $p<.05$).

Tablo 7.

Korsan Yazılım Kullanma Alışkanlıklarının Bilgisayar Tecrübesine Göre İncelenmesi

		Tecrübe < 3 yıl	4-6 yıl	7-9 yıl	Tecrübe > 10 yıl	X ²	p
Şu anda lisanssız yazılım kullanıyor musunuz?	Evet	84	164	213	187	3.192	0.363
	Hayır	22	40	37	47		
Daha önce hiç lisanssız yazılım kullandınız mı?	Evet	70	162	225	213	44.717	0.000
	Hayır	36	42	25	21		
Öğrenmek isteğim yazılımlar çok pahalı, o yüzden lisanssız yazılım kullanmak zorunda kalıyorum.	Katılmıyorum	13	23	19	27	20.574	0.002
	Kararsızım	16	10	13	10		
	Katılıyorum	77	171	218	197		
Eğer korsan yazılım kullanımının önüne geçilseydi, alışkanlıklarımı bırakıp başka alternatif yazılımlar denerdim.	Katılmıyorum	20	53	48	57	10.303	0.112
	Kararsızım	26	51	50	40		
	Katılıyorum	60	100	152	137		
Lisanssız yazılım kullanımı ve karşılaşacağım sorunlar konusunda çok fazla bilgiye sahip değilim.	Katılmıyorum	33	118	161	170	61.751	0.000
	Kararsızım	19	25	37	24		
	Katılıyorum	54	61	52	40		

Tablo 7. devamı*Korsan Yazılım Kullanma Alışkanlıklarının Bilgisayar Tecrübesine Göre İncelenmesi*

		Tecrübe < 3 yıl	4-6 yıl	7-9 yıl	Tecrübe > 10 yıl	X ²	p
Lisanssız yazılım kullanarak para kazanmayı düşünmem.	Katılmıyorum	23	52	57	51	3.926	0.687
	Kararsızım	14	25	35	22		
	Katılıyorum	69	127	158	161		
Korsan yayını engelleyici kanunun gerekli olduğunu düşünüyorum.	Katılmıyorum	18	58	68	89	22.130	0.001
	Kararsızım	38	55	56	48		
	Katılıyorum	50	91	126	97		

Tablo 7’de görüldüğü gibi katılımcıların korsan yazılım kullanma hakkındaki görüşleri bilgisayar tecrübesi değişkenine göre incelenmiş ve bazı anlamlı ilişkiler saptanmıştır. “Daha önce hiç korsan yazılım kullandınız mı?” ve “Öğrenmek isteğim yazılımlar çok pahalı, o yüzden lisanssız yazılım kullanmak zorunda kalıyorum.” maddelerine verilen cevaplar bilgisayar tecrübesi değişkenine göre Ka-Kare Testi ile karşılaştırıldığında .05 düzeyinde anlamlı bağıllık tespit edilmiştir ($\bar{x}^2=44.717$, $p<.05$; $\bar{x}^2=20.574$, $p<.05$). Bununla birlikte “Lisanssız yazılım kullanımı ve karşılaşacağım sorunlar konusunda çok fazla bilgiye sahip değilim.” ve “Korsan yayını engelleyici kanunun gerekli olduğunu düşünüyorum.” maddelerine verilen cevaplar bilgisayar tecrübesi değişkenine göre Kay-Kare Testi ile karşılaştırıldığında. 05 düzeyinde anlamlı bağıllık tespit edilmiştir ($\bar{x}^2=61.751$, $p<.05$; $\bar{x}^2=22.130$, $p<.05$).

Tartışma

İnternet günümüzde, insanların artık neredeyse her türlü ihtiyaçlarını giderbildikleri sanal bir dünya hâline dönüşmüştür. İnsanların bilgiye ulaşmalarını, dünya ile iletişime geçebilmelerini, alışveriş yapabilmelerini, dünyada neler olup bittiğini öğrenmelerini sağlayan, öğrenme ihtiyaçlarını gidermede faydalanılan temel bir kaynak hâlini almıştır (Yaman, Yaman ve Horzum, 2004b). Son yıllarda internet kullanıcı sayısının hızla artması, internet ortamında yaşanan düzensizliği ve kuralsızlığı gündeme getirmiştir. Türkiye’deki teknik alt yapı kısmen yeterli olsa da internet kullanımının idari, hukuki ve etik alt yapısının yeterince oluşmadığı görülmektedir (Sönmez, 2002). Norman (1998) teknolojinin değişiminin ve gelişiminin çok ba-

sit olduğunu; asıl zor olanın sosyal, kültürel ve örgütsel değişikliklerde toplanması gerektiğine dikkat çekmektedir.

Nitekim Çakmak (1999) Türkiye'deki problemin, bilgisayar ile ilgili cihazları ve ürünleri temin etmekten çok onları kullanabilecek insanları eğitmek ve eğitim yazılımlarının oluşturulması güçlüğüne dikkat çekmektedir. Bu durumla ilgili olarak Akkoyunlu (1993) da gelişmekte olan ülkelerde, eğitimde bilgisayar kullanımında karşılaşılan güçlüklerden biri olarak şunu söylemektedir: Bu ülkelerde yazılım ve donanım daha pahalı olduğu için ekonomik problemler bilgisayarlı eğitim politikasında önemli rol oynamaktadır. Bilgisayarlı eğitimin uygulanabilmesi ve tüm yurttta yaygınlaştırılabilmesi için güçlü bir ekonomiye sahip olmak gereklidir. Şahin ve Yıldırım (1999: 64-66)'a göre de her şeyden önce bir eğitim yazılımının kullanılabilmesi için mutlaka gerekli donanımın bulunması gerekir. Gerekli donanıma erişim bazen zor ya da pahalı bir süreç olabilmektedir ve ayrıca yazılımların sürekli yenilenmesi ek maliyetler getirmektedir.

Türkiye'de korsan/kaçak yayımlarla/yazılımlarla ilgili yasal süreç, ilk başlarda şikâyete bağlı olarak kolluk örgütünün devreye girmesiyle başlarken artık, tüm kolluk örgütü mensupları, resen korsan/kaçak gördükleri ve buldukları her yerde yetki kullanabilme ve adli süreci başlatabilme yetkisi ile donatılmıştır. Bu durum korsanla mücadelede atılmış olan önemli adımlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Diğer taraftan, *erkek* katılımcıların korsan yazılım kullanma eğilimlerinin *kadınlara* göre daha yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu sonuç, erkeklerin bilgisayar teknolojilerini kullanırken daha rahat ve daha az kaygı duymalarıyla açıklanabilir. Bugüne kadar gerçekleştirilen birçok araştırmada bilgisayar teknolojilerini kullanım alışkanlıklarının cinsiyete göre farklılaştığı ve erkek kullanıcıların bilgi teknolojilerine daha yatkın olduğu sonucuna varılmıştır (Kraut et al., 1998; Odell, Korgen ve Schumacher, 2000; Schumacher ve Morahan-Martin, 2001). Erkek kullanıcıların bilgisayar kaygılarının daha düşük olması ve bu teknolojiye yatkın olmaları, korsan yazılım kullanma konusunda daha rahat hareket ediyor olmaları şeklinde açıklanabilir. Bu durumda özellikle erkeklerde kaçak/korsan yazılımların olumsuz sonuçları konusunda daha çok farkındalık yaratmaya ve onları bilinçlendirmeye dönük eğitsel anlamda yayınlar, programlar yapılmalıdır.

Ayrıca katılımcıların korsan yazılım kullanma hakkındaki düşüncelerinin yaşlarına bağlı olarak değiştiği, *yaşça büyük olanların* korsan yazılım hakkında daha fazla bilgi sahibi oldukları ve korsan yazılım kullanmaya karşı oldukları gözlenmiştir. Bu durum, yaşça büyük olan bilgisayar kullanıcıla-

rının *meslek sahibi olmalarından* ve buna bağlı olarak sorumluluk bilincinin daha fazla gelişmiş olmasından kaynaklanabilir. 21 yaşından küçük olan kullanıcılar daha çok lise ve üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır. Bu kişilerin gerek etik gerekse sorumluluk bilinçleri henüz yerleşmediğinden, korsan yazılım kullanım konusunda daha rahat davranmakta oldukları söylenebilir. Bir önceki paragrafta ifade edilen durumdan ötürü yine kaçak/korsan yazılımların olumsuz sonuçları konusunda daha çok farkındalık yaratmaya ve onları bilinçlendirmeye dönük eğitsel anlamda yayınlar, programlar 21 yaş altındaki gençlere de özellikle sunulmalıdır. Bununla ilgili özelde lise müfredatına güncel etik problemlerle/meselelerle ilgili *genel etik* dersi yararlı olabilir.

Burada özellikle bilişim kullanıcıları tarafından dikkat çekilmek istenen önemli bir sorun olarak orijinal yazılımların ortalama alım gücünün üstünde oluşu sorunu karşımıza çıkmaktadır. Bu sorunun ortadan kaldırılmasına yönelik olarak yazılım üreticilerinin lisanslara ekonomik kolaylıklar sağlaması, korsana darbe vurmaya adına da çok yerinde bir karar olacaktır.

Bir diğer husus, telif hakları yasalarının lisans sahibinden/üreticiden yana yeniden güncellenmesi ve korsanlığa karşı etkili yasal düzenlemelerin oluşturulmasıdır. Başbakanlığın göndermiş olduğu genelge uyarınca tüm kamu sektörünün yalnızca *yasal yazılım kullanmasını* sağlayacağı uygulamanın, özel sektörü de harekete geçirecek şekilde düzenlenmesi isabetli bir uygulama olacaktır.

Toplumun genelde korsan konusunda eğitilmesine ve bilinçlendirilmesine yönelik yazılı ve görsel medyada, bilinç uyandıran programlara yer verilmelidir. Bunun için özelde ise reklamlara yer verilebilir. Söz konusu reklamlarda, toplumca benimsenmiş ve takdir edilen, popüler kimliğe sahip kişilerin mesajlar vermesi olumlu bir etki yaratacağı değerlendirilmelidir.

Yazılım ithalatları, -vergi, resim ve harçların düşürülmesi gibi yollarla kolaylaştırılmalıdır. Ayrıca yapılan ithalatlarda devletin, kaynak firmaya yurt içi piyasayı düzenlemeye ve yerli yazılım sektörünü geliştirmeye yönelik zorlayıcı hükümler getirmesi uygun olacaktır. Kaynak ve ithalatçı firmaların fiyat oluşumunda ülkenin ekonomik koşullarını uygun şekilde analiz etmesi yerinde olacaktır.

Yazılım koşullarının resmî kullanıcıyı gözeterik belirlenmesi gerekmektedir. Adil bir fiyat oluşturulması ve istikrarlı ticari kurallar konulması gerekir. Bireysel ve kurumsal kullanıcılar arasında makul farklılıklar gözeterilmelidir. Ülkenin teknolojiye dair stratejik kararları, yazılım kullanımında dikkate alınmalı ve halkın paylaşımını artıracak tedbirler geliştirilmelidir.

Kaynakça

- Akkoyunlu, B. (1993). *Bilgi teknolojisi ve eğitim*. Ankara: MEB, Bilgisayar Hizmetleri Genel Müdürlüğü, EBİT Daire Başkanlığı Yayınları.
- Aleck, A. W. (1991). Karakter ruhbilimi. S. Akdeniz (çev.), *Eğitim psikolojisi* içinde (s. 249-256). İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları.
- Barkay, E. (2008). *Korsan yazılım kullanma oranı yüzde 64*. <http://www.milliyet.com.tr/2008/02/05/son/sonoko32.asp> web adresinden 21.07.2008 tarihinde edinilmiştir.
- BSA (2008a). *Korsan yazılım kullanım oranı % 10 düşse, Türkiye ekonomisine katkısı 1 milyar dolar olur*. <http://w3.bsa.org/turkey/press/newsreleases/turkeypress142006.cfm> web adresinden 25.09.2008 tarihinde edinilmiştir.
- BSA (2008b). *Korsan yazılım Türkiye’de artıyor*. <http://www.sabah.com.tr/2008/05/15/haber,59DA48743CBC4D31A084AD68E90BC033.html> web adresinden 21.07.2008 tarihinde edinilmiştir.
- Computer Ethics Institute. (1992). *Ten commandments of computer ethics*. http://www.brook.edu/dybdocroot/its/cei/overview/Ten_Commandments_of_Computer_Ethics.htm. web adresinden 17.05.2003 tarihinde edinilmiştir.
- Çakmak, O. (1999). Fen eğitiminin yeni boyutu: Bilgisayar-multimedya-internet destekli eğitim. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 116-125.
- e-Akademi (2008). *Korsan yazılımın olumlu etkileri*. <http://akademi.okulbilisim.com/library/topic.aspx?id=897&page=10> web adresinden 29.12.2008 tarihinde edinilmiştir.
- Fromm, E. (1995). *Erdem ve mutluluk* (çev. A. Yörük). Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Keser, H. (1998). *Bilgisayar destekli eğitim için bir model önerisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kılıç, R. (1992). *Ahlâkın dini temeli*. Ankara: Türk Diyanet Vakfı Yayınları.
- Korsan yazılım dünyada azalırken Türkiye’de artıyor. (2008, 15 Mayıs). *Radikal*. <http://www.radikal.com.tr/Default.aspx?aType=Detay&ArticleID=877873&Date=15.05.2008&CategoryID=80> web adresinden 21.07.2008 tarihinde indirilmiştir.
- Korsan yazılım sınır tanımıyor. (2008). *Hürriyet*. <http://www.hurriyet.com.tr/teknoloji/9358937.asp> web adresinden 25.09.2008 tarihinde edinilmiştir
- Köknel, Ö. (1996). *Bireysel ve toplumsal şiddet*. İstanbul: Altın Kitaplar.
- Kraut, R., Patterson, M., Lundmark, V., Kiesler, S., Mukopadhyay, T., & Scherlis, W. (1998). Internet paradox: A social technology that reduces social involvement and psychological well-being? *American Psychologist*, 53, 1017-1031.
- Norman, D. A. (1998). *The invisible computer*. Massachusetts London: The MIT Pres.
- Odell, P. M., Korgen, K. O., & Schumacher, P. (2000). Internet use among female and male college students. *CyberPsychology & Behavior*, 3, 855-862.
- Poyraz, H. (1996). *Dil ve ahlâk*. İstanbul: Vadi Yayınları.
- Sankur, B. (2007). *Bilişim Sözlüğü 2007*. Pusula Yayıncılık: İstanbul.
- Schumacher, P., & Morahan-Martin, J. (2001). Gender, internet and computer attitudes and experiences. *Computers in Human Behavior*, 17, 95-110.
- Sönmez, A. (2002). Bilişim etiği-II. *Türkiye Bilişim Derneği Dergisi*, http://dergi.tbd.org.tr/yazarlar/30122002/ahmet_sonmez.htm web adresinden 25.09.2003 tarihinde edinilmiştir
- Şahin, T. & Yıldırım, S. (1999). *Eğitim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.

T.C. Başbakanlık. (2008). *Kamu kurum ve kuruluşlarında kullanılan yazılımların lisanslı olma zorunluluğu ile ilgili genelge*. <http://yenisafak.com.tr/bilisim/?t=20.07.2008&i=129942> web adresinden 25.09.2008 tarihinde edinilmiştir.

TDK (2008). <http://www.tdk.org.tr/TR/sozbul> web adresinden 21.07.2008 tarihinde edinilmiştir.

Uzunoğulları, C. (2002). *Kopya yazılım IMF kredisini etkiler*. <http://webarsiv.hurriyet.com.tr/2002/03/04/96108.asp> web adresinden 21.07.2008 tarihinde edinilmiştir.

Yaman, E. & Yaman, H. ve Horzum, B. (2004b). Öğretim elemanlarının internet kullanımında etik ilkelere uyma düzeyleri. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 2 (6), 133-150.

Yaman, E., Yaman, H. ve Horzum, B. (2004a). Öğretmenlerin bilgisayar ve internet kullanımına okul yöneticilerinin katkıları. *IV. Uluslar Arası Eğitim Teknolojileri Sempozyumu* içinde (s. 919-928). Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.

Yıldırım, N. ve Ansal, H. (2006). Türkiye’de yazılım teknolojisi için teknoloji öngörüsü. *İTÜ Dergisi, Sosyal Bilimler*, 3 (1), 27-39.

